# RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 26.05.2004. a nr 2-7.1-FA/04/765

Meie 14. 06.2004 nr I-1.10/7294

**Kontrolliaruande eelnõu "Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta"**

Kontrolliaruande eelnõus rahandusministrile esitatud ettepanekute osas teatame, et Rahandusministeeriumis on valminud riigi raamatupidamise üldeeskirja muutmise määruse eelnõu, milles on arvestatud ka teie poolt esitatud ettepanekutega.

Samuti tegeleme riigieelarve kassalise teenindamise eeskirja täpsustamisega, et leida lahendus maksude tagastamise ja välisesinduste kaudu teistele riigiasutustele edasiantud kulude kajastamiseks riigieelarve täitmise aruandes.

Lugupidamisega

Taavi Veskimägi
Minister

Juta Maar 611 3499
juta.maar@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 15.06.04 Reg.nr 2-7.1-FA/04/765-2

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272

# *Välisministeerium*

Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 Tallinn

04.06.2004 nr 1.2/4515

*Kontrolliaruande eelnõust*

Austatud Ines Metsalu

Oleme tutvunud kontrolliaruande eelnõuga "Riigikontrolli arvamus Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta". Meie vastused aktis toodud märkustele ja ettepanekutele on alljärgnevad:

## Välisministeeriumi 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande ja majandustehingute seaduslikkuse kohta

### Vastused märkustele

*1) Riigihangete läbiviimine*

Vt. vastus esimesele ettepanekule.

*2) Kulude vähendamine*

Välisministeerium on oma ettepanekud kassakulude vähendamise kajastamiseks raamatupidamisarvestuses esitanud Rahandusministeeriumile kirjas 05.04.2004 nr 14/4569. Sama küsimuse arutamiseks toimus ka kohtumine riigikassa osakonna töötajatega. Seni lõplikku lahendust leitud ei ole.

*3) Washingtoni suursaatkonna hoone ümberhindlus*

Saatkonnahoone põlengu kahjustusi arvestas kindlustusandja siis, kui tegi otsuse kindlustushüvitise suuruse määramiseks. Alles seejärel, kui kindlustusandjalt olid esialgsed arvamused saadud, tegi saatkonnas moodustatud komisjon 20.11.2002

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
09.06.04 2-7.1-FA/04/766-2

EA 015089

Islandi väljak 1
15049 Tallinn
Registrikood 70002526

Tel. (0) 6317 000
Faks (0) 6317 098

Arvelduskonto
22 100 610 4336
Hansapank

ettepaneku hoone allahindluseks. Ministeeriumi varade mahakandmiskomisjoni vastav otsus tehti 21.01.03. Sama kuupäevaga on tehtud ka raamatupidamiskanded.

**Vastused ettepanekutele**

*1) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et oleks tagatud riigihanke seaduse järgimine*

Välisministeerium on teinud jõupingutusi Riigihangete seaduse paremaks täitmiseks. 2002 aastal teostati siseauditi poolt selleteemaline audit ja 2003 aastal korraldati täiendav koolitus hangetega seotud töötajatele. Paraku peame tunnistama, et meil on probleeme nn. kumuleeruva iseloomuga hangete korraldamisega ranges vastavuses riigihangete seadusega.. Selliste hangete korraldamine on väga keerukas, kuna pakkumise kutse koostamiseks vajalikud andmeid ei saa piisava täpsusega piiritleda. Sellele vaatamata on Välisministeeriumil plaanis täpsustada olemasolevat riigihangete läbiviimise korda ja töötada välja uued protseduurireeglid, mis määravad senisest täpsemalt kindlaks hangete planeerimise ja läbiviimise korra ning järelvalve nende reeglite järgimise üle.

*2) Rakendada abinõud rendihindade tõstmiseks*

Võimalusel rakendame vastavaid abinõusid.

*3) Tagada OÜ Staford &Ko rendilepingu täitmine või rakendada abinõud kahjuliku lepingu ennetähtaegseks lõpetamiseks*
Tagame OÜ Staford ja KO rendilepingu täitmise ning viimase poolt lepingu sätete rikkumisel rakendame abinõud kahjuliku lepingu ettetähtaegseks lõpetamiseks.

*4) Kanda kogu riigivara kasutusseandmisest saadav tulu riigieelarvesse*

Riigikontrolli märkust arvestades kannab ministeerium 2004. aastal nii renditulu kui osalustasu riigieelarve tuludesse.

*5) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et hangete puhul oleks tagatud lepingus sätestatud maksetingimuste järgmine, vältides ettemakseid.*

Edaspidi teeme ettemakseid vaid juhtudel, mil see on lepingus ette nähtud.

Selgituseks ühe juhtumi kohta:
AS Hotronic ei tarninud esindusse valmis videovalvesüsteemi, vaid ehitas selle kohapeal. 2003 aastal esitati meile arved süsteemi ehituseks vajaminevate seadmete ostuks (455000.- ja 317000.-). Nende paigaldamine toimus järk-järgult ehituse käigus. Bilansipäevaks ning bilansi koostamise ajal olid lepingus ettenähtud tööd veel lõpetamata ja üleandmise-vastuvõtmise akt alla kirjutamata.

*6) Lähtuda vahetustehingutega saadud sõiduautode kajastamisel bilansis vara õiglasest väärtusest*

Vahetustehingutega autode soetamist Helsingis alustati aastal 1999 ning tulenevalt siis sõlmitud lepingust on vahetustehingud jätkuvalt toimunud. Kõigi nende tehingute kajastamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist.
Sõiduautode vahetused toimusid ka 21.02.03 ja 12.03.03. Raamatupidamisarvestuses lähtuti Rahandusministri 13.02.2003 määruse nr 23 punkt 123 nõuetest, st varad võeti arvele soetusmaksumuses, nagu seda oli tehtud eelnevatel auditeeritud aruandeperioodidel.

Aastast 2004 toimuvate vahetustehingute kajastamisel arvestame üldeeskirjas toodud nõudeid, st varade soetusmaksumuseks üheks komponendiks on äraantud vara õiglane väärtus.

*7) Võtta põhivaradele tehtavad parendused tekkepõhisuse printsiibi alusel arvele tööde vastuvõtmisel*

Vastavalt ministeeriumis kehtinud tavale on majandusaasta lõpul vormistatud aktid renoveerimistööde lõpetamise kohta. Selle alusel on suurendatud vastava põhivara maksumust. Kuigi Helsingi ja Vilniuse saatkondade hoonete ning Välisministeeriumi arhiivi parendused ei ole kajastatud nende toimumise hetkel, on siiski 2003.a. amortisatsiooni arvestamisel seda tagasiulatuvalt arvesse võetud.
VM hoone 2002a. amortisatsiooni summa oli 494930.76 .Vastav summa 2003.a. oli 808015.80
Vilniuse saatkonna hoone 2002.a. amortisatsioon 474214.80. Vastav summa 2003.a. oli 478566.72
Helsingi saatkonna hoone 2002.a. amortisatsioon 1083999.96. Vastav summa 2003.a. oli 1131603.96

*8) Maksta ametnikele tehtavatelt erisoodustustelt (sh ametnike toitlustuskulud ministeeriumi korraldatud üritustel) tulu- ja sotsiaalmaks*

Tulumaksuseaduses käsitleb erisoodustusi §58. Seaduse nimetatud sätte sõnastus ei anna ühest vastust, kas erisoodustuste all tuleb käsitleda ka esinduskulusid. Välisministeerium leiab, et tulumaksuseaduse § 48 ei hõlma esinduskulusid, seal hulgas vastuvõtukulusid, kuna nende puhul ei ole tegemist soodustusega, mida antakse § 48 lg 3 nimetatud töötajatele, vaid need on otseselt ja üheselt seotud tööülesannete täitmisega. Oma arvamuses toetume ka asjaolule, et tulumaksuseaduse § 48 lg 4 ei esita loetelus vastuvõtukulusid. Kuigi § 49 lõikes 4 on sellised kulud eraldi välja toodud, ei laiene see säte riigiasutustele.

Kui esinduskulusid käsitleda töötajale antava erisoodustusena, siis Välisministeeriumi teenistujate tehtavatest esinduskuludest (sealhulgas vastuvõtukuludest) hoidumine ei võimaldaks iseäranis diplomaatidel oma tööülesandeid täies mahus ja korrektselt täita, sest teiste riikide kolleegide üldjuhul kohustuslik võõrustamine ei ole mõeldav võõrustaja osavõtuta ja on diplomaatia üks olulisemaid komponente. Kui

esinduskulusid tuleb hakata käsitlema erisoodustustena, tooks lõppkokkuvõttes see kaasa kas:

- ametialase suhtlemise vähenemise kolleegidega välisriikidest või
- Välisministeeriumi eelarveliste kulude olulise suurenemise,

mis mõlemal juhul kahjustaks aga märkimisväärselt Eesti Vabariigi välissuhtlemise taset, ulatust ja kokkuvõtteks selle efektiivsust. Tänaste eelarveliste prognooside kohaselt peab Välisministeerium oma esinduskulude tegemisel lähtuma senistest või isegi vähenevatest vahenditest. Seetõttu ei pea Välisministeerium õigeks seaduse tõlgendamist põhitööga seotud kulude osas töötajale antava erisoodustusena.

Ministeeriumi ametnike toitlustamiskuludelt ministeeriumi üritustel oma töötajatele on 2003. aastal arvestatud erisoodustuse tulumaksu 39 234 krooni ning 50 051 krooni sotsiaalmaksu.

*9) Selgitada koostöös kaitseministri ja Riigikogu kantselei direktoriga vajadus anda Kaitseliidule, Kaitseväe orkestrile ja Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklikule Komisjonile rendipinnad tasuta kasutada*

Kaitseliit, Kaitseväe Orkester ja Okupatsioonide Repressiivpoliitika Uurimise Riiklik Komisjon on kinnitanud, et kasutavad meilt renditud ruume riigivõimu teostamise otstarbeks, mis oli omakorda eelduseks nimetatud ruumide andmiseks tasuta kasutusse (Riigivaraseaduse § 18).

## Finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

**Vastused ettepanekutele**

*1) Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et riigivaraga tehinguid tehes oleks tagatud lepingutingimuste järgimine. Selleks sõlmida rendilepingu muudatused kirjalikult ning rendilepingu lisad teha kättesaadavaks rendiarvete koostajatele*

Arvete koostamisel enam lahknevusi lepingujärgsete summadega ei ole.

*2) Sisekontrollikeskkonna tugevdamiseks välisesindustes süstematiseerida lepingud ja juurutada lepingute register*

Välisministeerium kavatseb karmistada täitevdistsipliini, et kindlustada lepingute nõuetekohane säilitamine välisesindustes. Ülesanne ei ole lihtne, kuna esindused on puudulikult varustatud tehniliste ametikohtadega mistõttu raamatupidamisarvestust teostatakse lisaülesandena põhitöö kõrvalt.

*3) Juurutada sisekontrolli protseduur, millega võrreldaks tasumisele kuuluvaid arveid sõlmitud lepingutega*

Välisesinduste raamatupidajatele on pandud kohustused enne arve tasumist kontrollida saadud arve põhjendatust ning vastavust lepinguga.

*4) Tagada ÜRO esinduse rendilepingu täitmine ning tagastamisele kuuluv deposiit tagasi küsida*

Tänase päeva seisuga on deposiit tagasi küsitud.

*5) Dokumenteerida pangakontode inventuurid nii, et tagantjärele oleks võimalik veenduda inventuuri- ja raamatupidamise andmete võrdlemises; koostada välisesindustes avatud pangakontode ja kassade kohta koondinventuuriakt, mis annaks kõikehõlmava ülevaate olemasolevaist arveldusarvetest, kassadest ja nende saldodest*

Aastal 2004 dokumenteeritakse pangakontode inventuurid vastavalt Riigikontrolli soovitusele ning üldeeskirja nõuetele.

*6) Rakendada abinõud võlgnevuste sissenõudmiseks ametnikelt, käsitleda pikaajalisi nõudeid ametnikele intressita laenuna, millelt arvestada erisoodustusmaksud.*

Välisministeeriumis on selgitamisel 2001 aastal teenistujatele esitatud nõuete õiguspärasus ja vajadusel rakendame abinõud võlgnevuste sissenõudmiseks. Nõuete võimaliku kustutamise korral tasume vastavad erisoodustusmaksud.

*7) Kaaluda võimalusi võõrandada riigivõimu teostamiseks mittevajalik korter*

Tallinnas Järveotsa teel asuv korter on mõeldud mitte väljarentimiseks vaid kasutamiseks külaliskorterina, sh. näiteks meie välisesindustest Tallinnasse lähetusse saadetute majutamiseks. 2003. aastal leidis korter vähest kasutamist. Välisministeerium analüüsib ja hindab korteri kasutamise majanduslikku otstarbekust ja teeb selle alusel otsuse korteri võimaliku realiseerimise kohta.

Täname Teid tehtud põhjaliku töö ning asjatundlike ettepanekute ja märkuste eest.

Lugupidamisega

Kristiina Ojuland
Minister

EC 022835